

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ
КАФЕДРА ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГЕНДЕРНІ ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

обов'язкова професійна
за освітньо-професійною програмою «Туризм»
підготовки бакалавра
у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою
охорони праці та екологічної безпеки
на 2024-2025 навчальний рік
Протокол від 2 вересня 2024 року №2

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності».

2024 рік

Загальна інформація про дисципліну

Силабус навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю 242 «Туризм» розроблений відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» (належить до загальних обов'язкових освітніх компонент).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» є основні положення і проблемні питання реалізації гендерної політики в умовах сучасності як у світовому, так і вітчизняному вимірах, в тому числі у секторі безпеки і оборони України; інноваційний напрям теорії безпеки і практичної професійної діяльності як соціокультурний феномен, пов'язаний із формуванням у молодого покоління уявлень про ролі чоловіків і жінок у сучасному суспільстві, знань про гендерні стереотипи і способи їх подолання.

Вивчення дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» допоможе здобувачам вищої освіти не просто розуміти гендерних питань, а фахово аналізувати події та суспільні явища з гендерної точки зору, уникати дискримінацій, усвідомлювати свої права і способи їх захисту; також ознайомить з аргументами на підтримку формування суспільних політик з позиції недискримінації і гендерної рівності, які майбутні фахівці зможуть ефективно використовувати у професійній діяльності і публічних дискусіях.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Шароватова Олена Павлівна, доцент кафедри охорони праці та екологічної безпеки факультету управління та безпеки населення, кандидат педагогічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94.
E-mail	sharovatova.elen@ukr.net
Наукові інтереси*	Зовнішнє насильство на робочому місці: гендерна складова. Насилля в сім'ї та дискримінація під час роботи. Домагання у професійній діяльності.
Професійні здібності*	Професійні знання, досягнення практичного змісту у сфері наукових інтересів, значний досвід викладацької діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Питання гендерних особливостей безпеки праці при професійній підготовці фахівців. Аналіз показників безпеки праці у трудовій діяльності жінок і чоловіків. Інноваційні підходи при підготовці фахівців сфери охорони праці для реалізації гендерночутливого підходу у професійній діяльності. Гендерний підхід як

	інновація в системі підготовки фахівців сфери цивільного захисту. Про гендерні аспекти у змісті навчально-виховного процесу при підготовці майбутніх фахівців з охорони праці. Сучасні тенденції сфери охорони праці в аспекті гендерних питань. Особливості реалізації прав жінок на захист від дискримінації за ознакою статі у процесі трудової діяльності.
--	--

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні (онлайн) заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/time-table/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка онлайн. У разі необхідності час додаткової консультації здобувача вищої освіти погоджується окремо.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системних уявлень про основні питання гендеру та аспекти його реалізації у сфері безпеки та професійній діяльності, забезпеченні компетентностями, знаннями та уміннями, необхідними для застосування у майбутній професійній діяльності.

Перевагою даної дисципліни є залучення здобувачів вищої освіти до актуальних тенденцій сучасної безпекознавчої науки, серед яких дослідження проблем, пов'язаних із питаннями соціальної ролі (гендеру); формування у них уявлень про відмінності між хлопцями та дівчатами, що впливають на становлення особистості; запобігання сформованості у майбутніх фахівців гендерних стереотипів, що історично склались у суспільстві.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	загальна обов'язкова
Рік підготовки	4-й
Семестр	7-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	14

- практичні заняття (годин)	16
- семінарські заняття (годин)	
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	60
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційований залік, екзамен)	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: Філософія, Історія та культура України, Правознавство, Культура безпеки.

Перелік раніше здобутих результатів навчання:

ПР 9. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР 15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПР 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадської свідомості.

ПР 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПР 19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПР 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю 242 «Туризм», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування	ПР01

туристів.	
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	ПР02
Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	ПР09
Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.	ПР11
Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	ПР12
Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.	ПР13
Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	ПР14
Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.	ПР15
Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	ПР18
Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	ПР19
Дисциплінарні результати навчання	аббревіатура
Аналізувати та використовувати світовий досвід з удосконалення питань безпеки праці, розвитку культури безпеки, реалізації гендерних аспектів трудової діяльності.	ДРН 1
Володіти методами реалізації заходів, орієнтованих на підвищення рівня безпеки праці, поліпшення умов праці з урахуванням інструментарію гендерночутливого підходу, особливостей створення рівних умов для самореалізації особистості в усіх соціальних сферах, незалежно від статі.	ДРН 2

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК01
Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного мислення та несхожості до інших культур,	ФК28

поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.	
Очікувані компетентності з дисципліни	абревіатура
Здатність до спостереження, аналізу й оцінювання особливостей потенційної небезпеки (ризиків) трудової діяльності, характеру й умов праці з урахуванням гендерних аспектів.	ДК 1
Здатність реалізовувати заходи зі сприяння досягненню толерантності і гендерної рівності членів суспільства шляхом формування їх гендерної культури.	ДК 2

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Гендер і гендерна рівність.

Тема 1.1. Гендер і гендерна рівність: генезис та основні поняття.

Основні визначення: гендер, гендерні дослідження. Гендерні стереотипи. Особливості гендерної теорії. Гендер як засіб соціологічного аналізу. Розуміння гендеру в рамках жіночих досліджень. Гендер як культурологічна інтерпретація. Гендер як принцип практичного реконструювання сучасного суспільства. Методи вивчення гендеру. Зв'язок між гендером і сексуальністю. Фемінізм як боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків. Гендерна соціалізація. Гендерна толерантність. Гендерна ідентичність. Гендерна рівність. Егалітарність. Гендерно чутливий підхід. Гендерна культура.

Тема 1.2. Медико-соціальні аспекти гендерної рівності.

Гендерні відмінності у ставленні до здоров'я. «Жінки більше хворіють, але чоловіки вмирають раніше». Конструювання гендеру та здоров'я. Патріархат і ризики для здоров'я чоловіків. Здоров'я жінок і біомедична модель. Медикалізація репродуктивного циклу жінки. Репродукція і медицина. Критика медицинації і жіночий рух. Дітонародження: медицина і критика. Медицина, лікар і пацієнт: гендерний вимір. Гендерний вимір медицини як професії. Соціальна роль хворого і пацієнта. Гендерна специфіка медичних взаємодій.

Тема 1.3. Насилля в сім'ї.

Види насильства: фізичне, економічне, психічне, сексуальне. Домашнє насильство та сексуальні зловживання. Сексизм у ставленні до жіночої статі. Шляхи попередження сексуальних скривджень: соціальні та психологічні чинники. Причини статевого різновидів проявів насилля («буллінгу») серед підлітків. «Школа без насилля» як умова попередження гендерних конфліктів у дорослому віці. Протиставлення «ми – хлопці», «ми – дівчата» як причина дисгармонійних взаємин. Жертви сексуального насильства. Стереотипи в оцінці причин згвалтувань (необачність та спокусливість поведінки жертв,

патопсихологічні риси гвалтівників, статево типізована поведінка насильника та жертви тощо). Вікові та гендерні особливості жертв і насильників. Психологічні передумови розвитку особистості гвалтівника (патріархальні уявлення про розподіл гендерних ролей, асоціальність мікросередовища розвитку, відсутність досвіду емоційної підтримки матері). Психологічні наслідки зґвалтування. Порнографія та проститування як дискримінація статі. Жіноча проституція. Різновиди проституції в залежності від особливостей статевої соціалізації дівчаток і хлопчиків. Чоловіча проституція. Особистість «жигало» та «хастлерів». Мотивація чоловіків та жінок щодо сексуальних послуг. Дитяча проституція (baby-pro). Небезпека дитячої порнографії. Педофілія. Психотравми інцестних стосунків. Гомосексуальна проституція. Торгівля «живим товаром». Транснаціональний секс-бізнес.

Модуль 2. Безпека професійної діяльності: гендерний аспект.

Тема 2.1. Насильство та дискримінація на робочому місці.

Гендерний розподіл праці. «Жіночі» і «чоловічі» ролі. Дискримінація на ринку праці. Дотримання роботодавцями вимог ст. 10 Закону України «Про охорону праці» щодо охорони праці жінок. Створення належних умов праці жінкам. Зниження травматизму і підвищення відповідальності роботодавців за стан безпеки і умов праці жінок. Запровадження заходів з цивільної безпеки (охорони праці) для жінок. Насильство у професійній діяльності. Насильство з боку людей, що не є членами компанії, клієнти, громадськість. Професії з високим ризиком зовнішнього насильства. Загальні прояви зовнішнього насильства. Види агресії та чинники, які призводять до її прояву. Профілактичні заходи з попередження зовнішнього насильства. Процедура супроводу та підтримки жертв зовнішнього насильства. Гендерно-рольові дисгармонії. Сексуальні домагання на робочому місці. Маніпулювання об'єктом сексуальних домагань у навчальному процесі, у просуванні по службі тощо. Прояви сексуальних домагань щодо чоловіків. Дії працівника у випадку сексуального насилля на робочому місці. Заходи з попередження сексуальних домагань на роботі. Сексуальне насильство під час війни. Сексуальне насильство як зброя війни. Масштаби сексуального насильства. Перехоплення комунікацій. Сексуальне насильство під час кризи біженців. Діти та люди похилого віку. Психосоціальна підтримка працівників.

Тема 2.2. Представництво жінок і чоловіків в органах влади.

Гендерні проблеми в сучасній Україні. Гендерно чутлива політика. Рівноправність жінок і чоловіків. Стратегії в галузі розвитку, прийняті політичні рішення. Оцінка гендерної ситуації в Україні. Проблеми становища чоловіків. Нормативне забезпечення державної гендерної політики. Основні проблеми сфери забезпечення рівності жінок і чоловіків. Головні кроки, здійснені державою упродовж останніх років щодо формування необхідної законодавчої бази.

Тема 2.3. Гендерна рівність у секторі безпеки і оборони України.

Інтегрування рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сектор

безпеки. Важливість участі жінок у процесах досягнення сталого миру. Гендерна оцінка наслідків реформи в секторі безпеки. Формування гендерної компетентності фахівці сектору безпеки. Етичні кодекси як інструмент запобігання дискримінації та насильству. Шляхи активізації участі жінок у правоохоронних органах. Мережа поліцейських підрозділів проти насильства. Асоціація жінок-поліцейських як приклад самоорганізації жінок-правоохоронців. Виклики впровадження принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в освіту і підвищення кваліфікації в секторі безпеки. Профілактика гендерно зумовленого насильства. Вплив збройного конфлікту на жінок і чоловіків. Соціальний захист учасників АТО та їхніх сімей.

Тема 2.4. Гендерні особливості й організаційна культура: досвід підприємств галузі туризму й гостинності в Україні.

Роль жінок в туризмі та готельному бізнесі. Закордонний досвід організації туризму: гендерний аспект. Гендерні особливості поведінки споживачів туристських послуг. Гендерні особливості спілкування. Історія жіночого туристичного руху. Гендерні особливості організації туристського продукту. Гендерні особливості організації рекреаційних, спортивних та екстремальних турів в туристичній галузі. Особливості організації праці жінок у туристичній галузі.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів та тем	Кількість годин за формами навчання						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	Поточний контроль
7- й семестр							
Модуль 1. Гендер і гендерна рівність.							
Тема 1.1. Гендер і гендерна рівність: генезис та основні поняття.	14	2	4			8	
Тема 1.2. Медико-соціальні аспекти гендерної рівності.	12	2	2			8	
Тема 1.3. Насилля в сім'ї.	12	2	2			8	
Підсумкова модульна (контрольна) робота							МКР

Разом за модулем 1	38	6	8			24	
Модуль 2. Безпека професійної діяльності: гендерний аспект.							
Тема 2.1. Насильство та дискримінація на робочому місці.	12	2	2			8	
Тема 2.2. Представництво жінок і чоловіків в органах влади.	12	2	2			8	
Тема 2.3. Гендерна рівність у секторі безпеки і оборони України.	14	2	2			10	
Тема 2.4. Гендерні особливості й організаційна культура: досвід підприємств галузі туризму й гостинності в Україні.	14	2		2		10	
Підсумкова модульна (контрольна) робота							МКР
Разом за модулем 2	52	8	6	2		36	
Разом	90	14	14	2		60	

Теми семінарських занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Гендерні стереотипи.	2
2.	Стратегії подолання гендерної нерівності.	2
3.	Гендерні відмінності у ставленні до здоров'я.	2
4.	Домашнє насилля та сексуальні зловживання.	2
5.	Гендерна специфіка професійної діяльності. Попередження сексуальних домагань на роботі.	2
6.	Нормативне забезпечення гендерної політики держави.	2
7.	Гендерна компетентність фахівців сектору безпеки і	2

	оборони України.	
	Разом	14

Теми практичних занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Гендерне конструювання сучасного суспільства. Гендерні аспекти в туризмі.	2
	Разом	2

Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом).

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Індивідуальне завдання є однією з форм роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для повної реалізації ними творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці. За бажанням здобувач вищої освіти може обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження, результати дослідження оформити звітом у формі реферату, презентації, добірки відеоматеріалів, створення відео- або фоторяду.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти (теми рефератів):

1. Поняття «дискримінація» щодо жінок.
2. «Ми різні – ми рівні». Основи культури гендерної рівності.
3. Гендерні стереотипи.
4. Гендерна асиметрія мови (у назвах професій).
5. Гендерні ознаки в українських художніх творах.
6. Роль засобів масової інформації (ЗМІ) та реклами у формуванні гендерночутливого світогляду.
7. Освіта як віддзеркалення гендерної картини світу.
8. Доступ до освіти юнаків і дівчат у минулі часи.
9. Основні кроки держави щодо формування законодавчої бази з гендерних питань.
10. «Школа без насилля» як умова попередження гендерних конфліктів у дорослому віці.
11. Сексуальне насильство: вікові та гендерні особливості насильників і жертв.
12. Чоловіча проституція. Особистість «жигало» та «хастлерів».
13. Дитяча проституція (baby-pro). Небезпека дитячої порнографії.
14. Гомосексуальна проституція.
15. Торгівля «живим товаром».
16. Транснаціональний секс-бізнес.
17. Профілактика гендерно зумовленого насильства.

18. Превенція зовнішнього насильства.
19. Попередження сексуальних домагань на робочому місці.
20. Етичні кодекси як інструмент запобігання дискримінації та насильству.
21. Принцип рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в секторі безпеки і оборони України.
22. Безбар'єрність та інклюзія.
23. Громадський рух для захисту прав жінок та чоловіків.
24. Запобігання та протидія дискримінації.
25. Дискримінація за «захищеними ознаками».
26. Антидискримінаційна лексика.
27. Толерантність.
28. Жінки і збройні сили.
29. Соціальний захист учасників бойових дій та членів їхніх сімей.
30. Етика взаємодії у періоди стресу.
31. Ментальне здоров'я працівників.
32. Закордонний досвід організації туризму: гендерний аспект.
33. Історія жіночого туристичного руху.
34. Гендерні особливості організації рекреаційних, спортивних та екстремальних турів в туристичній галузі.
35. Особливості організації праці жінок у туристичній галузі.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами (лекційні, семінарські, практичні), виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

У навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відеометод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами оцінки результатів навчання є: диференційований залік, модульні контрольні роботи; реферати; презентації

результатів виконаних завдань; творчі проекти; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання.

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному (лекційному, практичному, семінарському) занятті шляхом проведення усного та письмового опитування. Він призначений для перевірки якості засвоєння навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти та вдосконалення методики проведення занять.

Поточний контроль може проводитись наступними способами:

– усне опитування – застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з попереднього заняття;

– письмовий експрес-контроль – проводиться з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти за попереднє (декілька попередніх) занять, або після завершення вивчення матеріалу модуля;

– тестовий контроль – проводиться після завершення вивчення здобувачами вищої освіти матеріалу модуля;

– комбінована форма контролю – поєднання під час проведення навчальних занять усного опитування та експрес-контролю, або експрес-контролю з тестовим контролем з метою максимального охоплення кількості залучених до контролю здобувачів вищої освіти і більш якісної перевірки рівня засвоєння ними знань.

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем вищої освіти модульного контрольного завдання (контрольної роботи тощо) та є обов'язковим.

Підсумкова модульна оцінка визначається як сума поточної та контрольної оцінок (балів) з даного модуля. Оцінювання кожного модуля включає обов'язкові види робіт та допоміжні завдання (враховується активність та поточна успішність здобувача вищої освіти на семінарах тощо).

З навчальної дисципліни «Вступ до фаху» **підсумковий контроль** проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни:

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимал. бал за вид навчальної роботи	Загальна максимал. сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	3	0	0
	Семінари	3	10	30

	Модульна КР* (Сем)	1	20	20
	Разом за модуль № 1			50
Модуль № 2	Лекції	4	0	0
	Семінари	3	10	30
	Модульна КР* (ПЗ)	1	20	20
	Разом за модуль № 2			50
Разом за поточний контроль				100
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідні) <i>додаткові необов'язкові завдання</i>				<i>до 15</i>
III. Підсумковий контроль – диференційований залік				-
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється від 0 до 10 балів):

9-10 балів - здобувач підготував змістовну доповідь (створив проект), вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить переконливі приклади;

7-8 балів - здобувач підготував доповідь (створив проект), володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та висловлює свої думки, наводить приклади;

5-6 балів – здобувач підготував доповідь (створив проект), загалом володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі;

3-4 бали – здобувач підготував доповідь, частково володіє навчальним матеріалом та може окреслити деякі аспекти визначеної теми;

1-2 бали – здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом і не може окреслити основні аспекти визначеної теми;

0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкриває лише окремі положення, допускаючи при цьому суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється старанність при підготовці до заняття, повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Контрольна робота є складовою поточного контролю і виконується у вигляді письмової (модульної) роботи під час останнього практичного (семінарського) заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи включає теоретичні питання і практичні завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при виконанні модульних контрольних робіт (оцінюється від 0 до 20 балів):

20 балів – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, дотримано всі вимоги до виконання;

16-19 балів – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, але деякі з них недостатньо обґрунтовані або у відповідях наявні незначні помилки;

11-15 балів – вірні відповіді дані на більшу половину запропонованих питань, частина з них недостатньо обґрунтовані або у відповідях наявні (не)значні помилки;

6-10 балів - вірні відповіді дані на більшість запропонованих питань, наявні значні помилки;

4-5 балів – вірні відповіді дані на 50% запропонованих питань (переважно теоретичні), наявні (не)значні помилки;

3 бали - вірні відповіді дані менше, ніж на 30% запропонованих питань, наявні значні помилки;

0 балів – відповіді переважно відсутні або робота містить грубі помилки у більшості запропонованих питань.

Викладачем оцінюється повнота розкриття теоретичних контрольних питань та правильність виконання практичних завдань, логічна послідовність викладеного матеріалу, вміння формулювати висновки.

Індивідуальні завдання

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для повної реалізації ними творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувач вищої освіти може обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату, презентації, добірки відеоматеріалів, створення відео- або фоторяду.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється від 0 до 15 балів):

14-15 балів – здобувач вищої освіти обрав одну з гостро актуальних в умовах сьогодення тем та самостійно виконав поглиблене теоретичне дослідження. Логічно і послідовно розкрив складові позиції, виявив вміння аналізувати, узагальнювати і викладати матеріал, не допускаючи помилок. Робота оформлена у формі презентації або відео-/фоторяду. Продемонстровані вміння працювати з актуальними джерелами інформації та сучасними програмними продуктами.

10-13 балів - здобувач вищої освіти обрав одну з актуальних тем та самостійно виконав *поглиблене* теоретичне дослідження. Логічно і послідовно розкрив складові позиції, виявив вміння аналізувати, узагальнювати і викладати матеріал, не допускаючи помилок. Робота оформлена у формі презентації або реферату. Продемонстровані вміння працювати з актуальними джерелами інформації.

5-9 балів – здобувач вищої освіти обрав одну з актуальних тем та

виконав теоретичний огляд. Послідовно розкрив складові позиції, виявив вміння узагальнювати і викладати матеріал. При цьому теоретичні положення використані грамотно, але вони недостатньо обґрунтовані або містять несуттєві помилки. Робота оформлена у формі презентації або реферату.

1-4 бали – здобувач вищої освіти обрав одну з тем курсу та послідовно розкрив її складові позиції, виявивши вміння узагальнювати матеріал. При цьому викладено тільки основний матеріал, не конкретизовано і недостатньо чітко сформульовано окремі положення. Теоретичні положення наведені грамотно, але недостатньо обґрунтовані і містять несуттєві помилки. Робота оформлена у формі реферату і має компілятивний характер.

0 балів - здобувач вищої освіти поглиблене теоретичне дослідження у межах індивідуальної самостійної роботи не виконував.

Викладачем оцінюється розуміння здобувачем вищої освіти понятійного апарату, самостійність, логічність та послідовність мислення, переконаність у своїх судженнях, уміння виділяти головне, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки, окреслювати перспективу розвитку ідеї або проблеми, здатність використовувати джерела інформації, створювати унікальність та оформлювати запозичення текстової частини (відсутність плагіату), уміння публічно чи письмово представити підготовлений матеріал.

Завдання для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти: Інформаційно-презентаційний проект «Це зробила ВОНА» про видатних жінок (мінімум ТРЬОХ жінок) у різних сферах розвитку суспільства, про яких до цього часу мало що відомо.

Наприклад, в архітектурі, медицині, фізиці, хімії, історії, політиці, праві, біології, авіабудуванні, військовій справі, програмуванні, археології, астронавтиці, спорті, паралімпійських іграх, математиці, шахах, меценатстві, релігійній сфері, громадській діяльності, мистецтві (художниці, поетки, письменниці, співачки), правительки країн тощо.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку: підсумкову оцінку здобувач отримує протягом семестру шляхом накопичення балів під час поточного контролю.

Перелік теоретичних питань за темами навчальної дисципліни:

1. Гендер.
2. Сексизм.
3. Гендерна толерантність.
4. Гендерна ідентичність.
5. Гендерні ролі та стереотипи.
6. Гендерна рівність.
7. Егалітарність.
8. Гендерний розподіл праці.

9. «Жіночі» і «чоловічі» ролі.
10. Гендерно чутлива політика.
11. Дискримінація на ринку праці.
12. Гендерно-рольові дисгармонії.
13. Гендерно чутливий підхід.
14. Гендерна культура.
15. Гендерні відмінності у ставленні до здоров'я.
16. Насилля в сім'ї.
17. Домашнє насильство та сексуальні зловживання.
18. Види насильства: фізичне, економічне, психічне, сексуальне.
19. Протиставлення «ми – хлопці», «ми – дівчата» як причина дисгармонійних взаємин.
20. Причини проявів насилля («буллінгу») серед підлітків.
21. «Навчальний заклад без насилля» як умова попередження гендерних конфліктів у дорослому віці.
22. Передумови розвитку особистості гвалтівника.
23. Психологічні наслідки зґвалтування.
24. Різновиди проституції в особливостей статевої соціалізації дівчаток і хлопчиків.
25. Характеристика особистості «жигало» та «хастлерів».
26. Дитяча проституція (baby-pro).
27. Небезпека дитячої порнографії.
28. Торгівля «живим товаром».
29. Непряма дискримінація.
30. Захищені дискримінаційні ознаки.
31. Підбурювання до дискримінації.
32. Утиск.
33. Рівноправність жінок та чоловіків.
34. Оцінка гендерної ситуації в Україні.
35. Основні проблеми сфери забезпечення рівності жінок і чоловіків.
36. Види гендерної сегрегації праці.
37. Гендерні відмінності в організаціях і на робочому місці.
38. Гендерні відмінності при прийомі на роботу.
39. Гендерна складова насильства на робочому місці.
40. Сексуальні домагання на робочому місці.
41. Прояви сексуальних домагань щодо чоловіків.
42. Заходи із попередження сексуальних домагань на роботі.
43. Насильство у професійній діяльності.
44. Профілактичні заходи з попередження зовнішнього насильства.
45. Гендерна рівність у секторі безпеки та оборони України.
46. Нормативно-правові акти із забезпечення гендерної рівності в Україні.
47. Представництво жінок і чоловіків в органах влади як умова безпеки життя і професійної діяльності.
48. Особливості інтегрування рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в секторі безпеки.

49. Важливість участі жінок у процесах досягнення сталого миру.
50. Гендерна оцінка наслідків реформи в секторі безпеки.
51. Формування гендерної компетентності фахівці сектору безпеки.
52. Діяльність асоціації жінок-поліцейських як приклад самоорганізації жінок-правоохоронців.
53. Профілактика гендерно зумовленого насильства.
54. Соціальний захист учасників АТО та їхніх сімей.
55. Гендер і довкілля.
56. Гендер. Екологія. Здоров'я.
57. Гендерний паритет у сфері охорони навколишнього середовища.
58. Роль жінок в туризмі та готельному бізнесі.
59. Закордонний досвід організації туризму: гендерний аспект.
60. Гендерні особливості поведінки споживачів туристських послуг.
61. Гендерні особливості спілкування.
62. Історія жіночого туристичного руху.
63. Гендерні особливості організації туристського продукту.
64. Гендерні особливості організації рекреаційних, спортивних та екстремальних турів в туристичній галузі.
65. Особливості організації праці жінок у туристичній галузі.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до семінарських (практичних) занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
3. Користування мобільними пристроями під час заняття дозволяється тільки з навчальною метою і з дозволу керівника заняття.
4. Під час організації виїзних (онлайн) занять на об'єкти (не)виробничої сфери вимагається суворе дотримання правил безпеки.
5. Здобувач вищої освіти має право дізнатися у викладача навчальної дисципліни про кількість накопичених балів та вести власний облік цих балів.
6. Пропущені заняття, незалежно від причин, здобувач вищої освіти відпрацьовує за графіком консультацій викладача. Відпрацювання понад 70% пропущених занять здійснюється з дозволу деканату факультету.
7. Пропущені заняття можуть бути відпрацьовані у вигляді самостійної підготовки матеріалу теми у письмовому/друкованому вигляді з подальшим його захистом у додатково узгоджений з викладачем час.
8. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять більшу частину оригінального тексту при перевірці на плагіат.
9. До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які готували доповіді, успішно виконали поточні завдання, модульні контрольні

роботи та мають не більше 15 % пропущених занять.

10. На період дії воєнного стану у країні в умовах дистанційного навчання у випадку оголошення повітряної тривоги в регіоні, де знаходяться викладач або здобувачі вищої освіти, кожен з учасників заняття може від'єднатись від зом-сесії і перейти в укриття або інше безпечне місце. Після оголошення відбою повітряної тривоги заняття може бути продовжене у межах часу, передбаченого розкладом занять.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Андрусяк І. Ідея гендерної рівності в українській правовій думці другої половини ХІХ століття. Львів: «Львівська політехніка», 2017. 200 с.

2. Гендер для медій. За редакції М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. К. 2017. 217 с. 23.

3. Жінки. Мир. Безпека: Інформаційно-навчальний посібник з гендерних аспектів конфліктів для фахівців сектору безпеки / Колектив авторок. Київ, 2017. 264 с.

4. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам / Тамара Марценюк за участі Олени Богдан. К.: Основи, 2017. 256 с.

5. Марценюк Т. Чому не варто боятися фемінізму. Київ: КОМОРА, 2018. 328 с.

6. Невидимий батальйон»: участь жінок у військових діях в АТО (соціологічне дослідження) / за заг. ред. Тамари Марценюк. К.: ФОП Клименко, 2016. 80 с.

7. Подобна Є. Дівчата зрізають коси. Книга спогадів / російсько-українська війна. Київ : Люта справа, 2018. 346 с.

8. Соціальні комунікації для фахівців сектору безпеки і оборони: [підручник], Компанцева, Л.Ф. К.: НА СБУ, 2016. 578 с.

9. Стрельник О. Турбота як робота: материнство у фокусі соціології. Монографія. Київ: Критика, 2017. 208 с.

10. Суслowa О. І. Аналіз державної політики та нормативно-правових актів на відповідність принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків / О.І. Суслowa. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2017. С. 4-5.

11. Суслowa О. Системні реформи: принципи рівних прав та можливостей жінок і чоловіків і антидискримінаційний підхід. К., 2019. 56 с.

12. Фінікін Г. І. Гендерний вимір сучасної військової освіти / Фінікін Г.І. Гілея. № 2. 2013. С. 34-45.

13. Шароватова О.П. Інноваційні підходи при підготовці фахівців сфери охорони праці для реалізації гендерночутливого підходу у професійній діяльності. Модифікація концепції соціально-педагогічної діяльності та соціальної роботи в Україні у контексті реалізації Цілей сталого розвитку суспільства: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції Харків-Куряж (14 грудня 2017 року) / Комунальний заклад «Харківська

гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової. Х.: ФОП Петров В. В., 2017.

14. Шароватова О.П. Гендерний підхід як інновація в системі підготовки фахівців сфери цивільного захисту. Сучасний стан цивільного захисту України та перспективи розвитку: Матеріали 20 Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 9-10 жовтня 2018 р. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 484-487.

15. Шароватова О.П. Про гендерні аспекти у змісті навчально-виховного процесу при підготовці майбутніх фахівців з охорони праці. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. № 8 (322), листопад 2018, Ч. II. Видавництво ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. С. 150-160.

16. Ачкасова М.А., Шароватова О.П. Сучасні тенденції сфери охорони праці в аспекті гендерних питань. Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Харків: НУЦЗ України, 2019. С. 370.

17. Шароватова О.П. Особливості реалізації прав жінок на захист від дискримінації за ознакою статі у процесі трудової діяльності. Гендер. Екологія. Здоров'я: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 18-19 квітня 2019 р.). Харків: ХНМУ, 2019. С. 177-178.

18. Цимбал Б.М., Морозова Д.С. Гендерний компонент в цивільній безпеці (засоби індивідуального захисту працюючих жінок) Мат. XIV Регіонального наукового конкурсу молодих вчених «Гендерна політика очима української». Харків, Україна, 2020. С. 48-59.

19. Цимбал Б.М., Руденко Ю.С. Гендерне квотування представництва жінок та чоловіків в органах місцевої влади харківської області як умова безпеки життя і професійної діяльності. Гендерна політика очима української молоді: матеріали підсумкової конференції XV Регіонального наукового конкурсу молодих вчених, Харків, 28 квітня 2021 р. / [за заг. ред. : Н.В. Бібік, Г.Г. Фесенко] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. С. 195-213.

20. Шароватова О.П. Особливості інтегрування гендерного підходу до системи підготовки фахівців з питань безпеки. Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 10-11 вересня 2020 р. / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; за заг. ред. В.П. Кравця, О.М. Кікінежді. Тернопіль: ТНПУ, 2020. 288 с. С. 70-72.

21. Руденко Ю.В., Шароватова О.П. Гендерні аспекти безпеки трудової діяльності. Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Харків: НУЦЗУ, 2021. С. 331.

22. Горбенко В.С., Шароватова О.П. Особливості навчання фахівців з безпеки праці: гендерний аспект. Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Харків: НУЦЗУ, 2021. С. 291.

23. Шароватова О.П., Цимбал Б.М. Запровадження гендерної складової до змісту освітніх програм закладів вищої освіти сектору безпеки і оборони України. Гендер. Екологія. Здоров'я: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 22-23 квітня 2021 р.). Харків: ХНМУ, 2021. С. 144-145.

24. Горбенко В.С., Руденко Ю.В., Шароватова О.П. Гендерні аспекти у діяльності фахівця з охорони праці. «Охорона праці: Освіта і практика», «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці»: Зб. наук. праць Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XI Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. Львів: ЛДУ БЖД, 2021. С. 205-207.

25. Шароватова О.П., Цимбал Б.М. Змістовні особливості освітнього компонента «Гендерні основи безпеки та професійної діяльності» при підготовці майбутніх фахівців з охорони праці. Сучасні підходи до охорони праці в закладах професійної освіти: Матеріали Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції: (26 жовтня 2022 р.) / за заг. ред. О.В. Маслової, І.П. Гончарової. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 150 с.

Інформаційні ресурси

1. Освітньо-професійна програма «Туризм» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 24 «Сфера обслуговування» за спеціальністю 242 «Туризм» (2021 рік). URL: chrome-extension://efaidnbmninnkcbgpccjgcgcjcfndmckaj/http://nnvc.nuczu.edu.ua/images/osvitni-programi/2021/242_tur_bak_21.pdf.

2. Суслowa О. Викладання гендерної тематики: підходи, проблеми та шляхи їх подолання / Олена Суслowa. Київ, 2018. 26 с. URL: http://wicc.net.ua/media/vykladanna_GT.pdf.

3. Словничок фемінітивів для прес-офіцерів та прес-офіцєрок територіальних управлінь Державної служби України з надзвичайних ситуацій / [Уклад. Г. Плачинда]. К., 2018. URL: http://wicc.net.ua/media/Slovnyk_fem.pdf.

4. Франсен, Е. Гендерна нерівність у сфері інформаційної безпеки. Журнал Infosecurity. 13 березня 2018 р. [Francen E. Gender Inequality in Information Security]. URL: <https://www.infosecurity-magazine.com/opinions/gender-inequality-security/>.

5. Центр гендерної культури. Gender culture centre. URL: <https://www.genderculturecentre.org/category/news>.

6. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://www.dsns.gov.ua>.

7. Державна служба України з питань праці. URL: <http://dsp.gov.ua>.

8. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 року.

9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1980 рік)

10. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів в систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України / Колектив авторів. К., 2020. 274 с.

11. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека».

12. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки.

13. Указ Президента України «Про підвищення соціального статусу жінок в Україні» від 25 квітня 2001 року.

14. Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці (від 18 червня 1998 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_260.

15. Декларація про захист жінок і дітей в надзвичайних обставинах та в період збройних конфліктів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_317.

16. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10. 2018 р. №800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2018-%D0%BF>.

17. Загальна декларація прав людини ООН від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_015.

18. Історія жінок-пожежних [History of Women in Firefighting], Redzone, 9 березня 2016 р. URL: <https://www.redzone.co/2016/03/09/history-of-women-in-firefighting>.

19. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174.

20. Конвенція про використання праці жінок на підземних роботах у шахтах будь-якого роду (від 30.05.1937 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_134.

21. Конвенція про громадянство заміжньої жінки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_158.

22. Конвенція про дискримінацію в галузі праці та занять № 111 (Ред. від 24.06.1975р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_161.

23. Конвенція про охорону материнства (переглянута в 1952 році) №103. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_122.

24. Конвенція про політичні права жінок. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_156.

25. Конвенція про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності №100 1951 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_002.

26. Конвенція про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками №156 (від 23 червня 1981 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_010.

27. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11.05.2011 р. Довідник для членів парламенту. URL: <https://rm.coe.int/1680093d9e>.

28. Оцінка гендерного впливу на сектор безпеки та оборони України, ООН Жінки в Україні. Київ, 2017. URL: [https://www2.unwomen.org/media/field%](https://www2.unwomen.org/media/field%20)

20office%20еса/attachments/publications/2018/gender%20impact%20assessment%20ukraine%202017_ua_fin.pdf?la=en&vs=2813.

29. Пекінська декларація 1995 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_507.

30. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

31. Про затвердження Інструкції щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів: Наказ Міністерства соціальної політики від 07.02.2020 р. №86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0211-20>.

32. Про затвердження Методичних рекомендації щодо ідентифікації випадків гендерної дискримінації та механізм надання правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України (наказ Міністерства юстиції України від 12.03.2019 р. №33). URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/112397__112397.

33. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо внесення до колективних договорів та угод положень, спрямованих на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у трудових відносинах: Наказ Міністерства соціальної політики від 29.01.2020 р. №56. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5627.html?PrintVersion>

34. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015. Офіційний вісник України. 2015. № 69. Ст. 2257.

35. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: Постанова Кабінету Міністрів України (спільний Наказ Міністерства соціальної політики та МВС від 13.03.2019 р. №369/180, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02.04.2019 р. за №333/33304). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19>.

36. Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2018-%D0%BF>.

37. Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-%D0%BF>.

38. Про затвердження Типової програми для кривдників: Наказ Міністерства соціальної політики від 01.10.2018 р. №1434. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-18>.

39. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20 вересня 2011 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>

40. Словник гендерних термінів / [Укладач З. В. Шевченко]. Черкаси: 2016. 336 с. URL: <http://a-z-gender.net/ua/patriarxatnij-ta-patriarxalnij.html>.

41. Стратегія врахування гендерної складової у випадках надзвичайної

ситуації, МАВ. URL: <https://www.mav.asn.au/what-we-do/policy-advocacy/emergency-management/genderand-emergency-management>.

42. Трансверсальна програма Ради Європи з питань гендерної рівності (2012). URL: <https://rm.coe.int/09000016807b8030>.

43. Цілі сталого розвитку 2016-2030. Представництво ООН в Україні. URL: <http://un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

44. Довідник безбар'єрності. URL: <https://bf.in.ua/>.

Розробники:

доцент кафедри охорони праці
та екологічної безпеки

Олена ШАРОВАТОВА

доцент кафедри охорони праці
та екологічної безпеки

Богдан ЦИМБАЛ